

تابستان ۹۱
شماره ۳۵

پیک
توسعه

نشریه داخلی کانون
توسعه فرهنگی کودکان

پنجمین دوره‌ی آموزش کتابداران کتابخانه‌های روستایی، سندج

انتظار از کارگاه

انتظار از دیگر شرکت
کنندگان

انتظار از تسهیل گران

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

انتظار از...

به نام
خدای
مهربان

خبرنامه داخلی کانون توسعه فرهنگی کودکان

فرمهر منجری

شورای تحریریه

مسعود شکر نیا

مارال محمدی و مسعود شکر نیا

الهام تاجیک

مسعود شکر نیا

خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، خیابان کامیاب ۳

۸۸۸۲۷۰۳۵

۸۸۳۴۴۴۶۵

۷۴۶۸۳۷۶۲/۲۳ بانک ملت، شعبه صنایع ملی

۶۱۰۴۳۳۷۷۷۰۰۶۰۰۴۲

۲۹۲۵۸۲ بانک ملت، واحد ارزی میدان هفت تیر

۱۵۳۱۱

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

www.ccdc.iri info@ccdc.ir

پیک توسعه

سردبیر

با همکاری

مدیریت هنری

طرح ها از

حروفچینی

صفحه آرایی و طرح جلد

نشانی

تلفن

تلفکس

شماره حساب ریالی

شماره کارت

شماره حساب ارزی

شماره ثبت

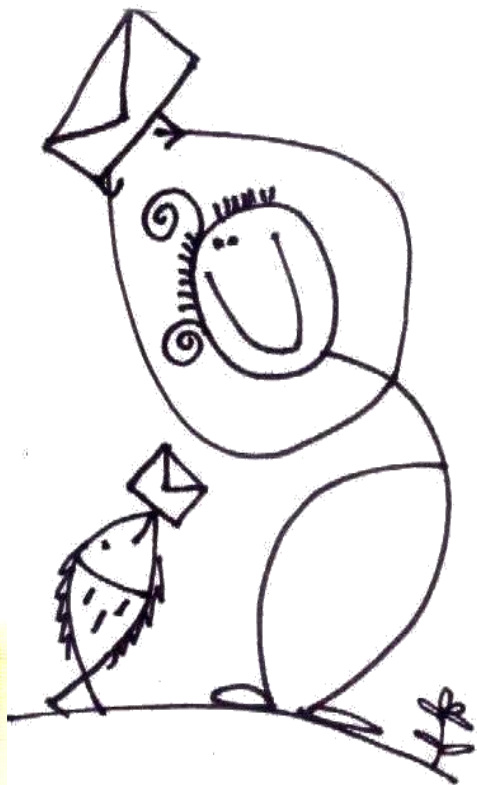
با مجوز رسمی از

وب سایت و پست الکترونیکی

۵	آغاز سخن
۷	اخبار
۱۳	اخبار کتابخانه ها
۲۱	گزارش ویژه
۳۳	آموزشیاری
۳۵	گزارش سفر
۴۱	فعالیت های مشترک با سازمان ها
۴۷	مقاله
۵۳	خاطره ها و تجربه ها
۵۶	معرفی کتاب
۵۹	به یاد دوست
۶۱	سپاسگزاری

آغاز سخن

آموخته هایمان را به کار گیریم

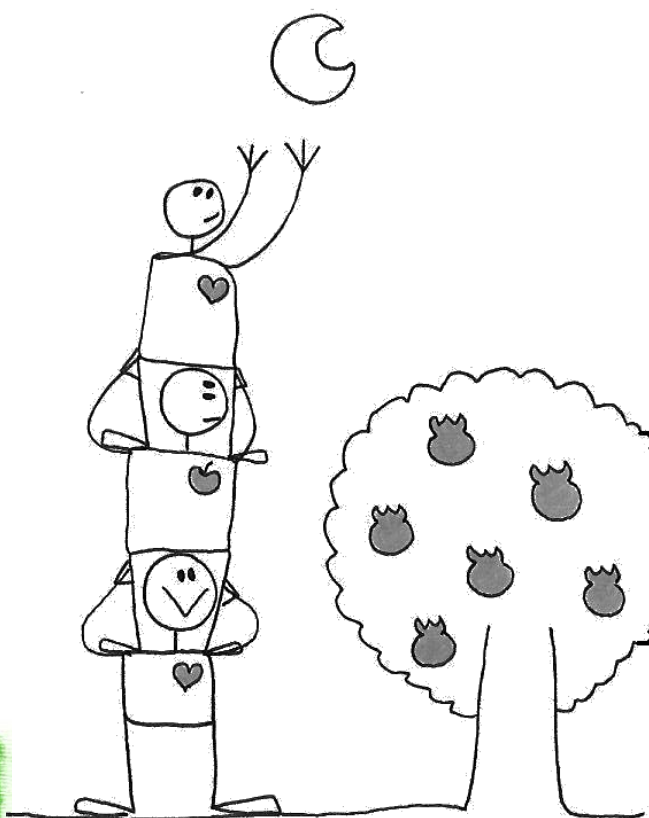
شهریور ماه امسال پنجمین دوره آموزش کتابداران روستایی در شهر سنندج برگزار شد. طبق معمول هدف از برگزاری این کارگاه ها بالابردن سطح توان کتابداران و همکاران آن ها در کتابخانه هاست. لازم است آنچه را آموخته ایم همراه با آموخته های قبلی مان به کار گیریم و دانش خود و دیگران را ارتقاء دهیم.

آنچه را تاکنون آموخته ایم به کار گیریم تا خود و کتابخانه مان را به خودکفایی کامل برسانیم. از آنچه در دسترسمان است بهره بجوییم و افراد بیشتری را به کتابخانه جذب کنیم. جذب همکاری های بیشتر باعث انجام فعالیت های بیشتر و متنوع تر در کتابخانه ها می شود. کتابخانه را با همکاری و همراهی افراد محلی بگردانیم تا همه احساس کنند کتابخانه به آن ها تعلق دارد و برای هرچه پر شورتر و پربارتر کردنش توان خود را به کار گیرند.

از نیروها و امکانات محلی حداکثر استفاده را کنیم. آموخته هایمان را به دیگران منتقل کنیم تا آن ها نیز توانا تر شوند. هرچه کتابخانه هایمان را پربارتر کنیم، جامعه ای بهتر خواهیم داشت. از آنچه داریم در زندگی مان استفاده کنیم.

اخبار

جمع آوری کمک برای زلزله زدگان

پس از وقوع زلزله تأسف بار در استان آذربایجان شرقی و به بار آمدن خسارت در روستاهای تابعه شهرستان های اهر، ورزقان، هریس و کانون توسعه فرهنگی کودکان بر آن شد تا با جمع آوری کمک از یاوران خود، نقشی اندک در کمک به زلزله زدگان ایفا کند. به همین دلیل با تماس با همکاران در شهرستان تبریز و آگاه شدن از نیازها، شماره حسابی اعلام کردیم و بعد از جمع آوری کمک های نقدی وسایل مورد نیاز را خریداری و ارسال کردیم. پس از آن نیز مدیر اجرایی و یکی از همکاران کانون برای بررسی بیشتر وضعیت کودکان و خانواده هایشان به روستاهای آسیب دیده در منطقه رفتند.

اسامی دوستانی که برای جمع آوری کمک ما را یاری دادند به شرح زیر است:

موسسه مادران امروز، موسسه پژوهشی کودکان دنیا، خانه طرح و تصویر فانوس، موسسه آسمان و خانم ها مهین قاسمی، مهرک حائری، سعیده مدرسی، ساناز حائری، محمودیان، زهره ضرغامیا، منیر همایونی، زندیه، بهاره خلیل پور، مدیا خلیل پور، تارا میر اسکندری، ملک تاج پوراصلانی، سمایه فارسی، باربارا معتمد امینی، هما معتمد امینی، فریده مگری نژاد، پروانه موح (یزدان بخش)، مهین آذرخش و همراهان، شهلامام جمعه، گلنار آرمین، شهنامی، آتنه فقیه نصیری، شهناز زینت بخش، فرنگیس باوری، فرمهرمنجری، زبیری، طاهره فراهانی، خانم فرهودی، منصوره حائری، منیر سامی نیا، صدیقه افشار، مارال محمدی، برنالیزدپناه، فرح کیهانی، فرناز بهزادی، فریبا اصلانی، حمیرا اصلانی، فریده شعبانی، مهرناز عجم، مژگان سره، ژینوس سیاف، فریبا علی زاده، فرشته مدرسی، نسرين حلالی، یدا شاطری، ربابه بهرام علی، نرگس قطب زاده، مؤژان ملاختاری، نازنین روحانی، اعظم افشار، مه لقا قدیری، سیمین سفرچی، شافعیان، نادریان، درویش و آقایان بهمن پوراصلانی، سعید یوسفی، حسین معتمد امینی، شاهین آرمین، یوسف راستین، شایا شهبوق، شهنازیان، علی عظیمی، نیما خسته، سام افشار، جیسون گریفیتز، اندریا گریفیتز، جیسون لی ویت، هومن خلیل پور، محمدرضا شکوه موید، عبدالحسین اشتری، پویا درخشان، دکتر یوسف عربی، شمع سوز و خانه کودک فراز (آقایان محمدرضا و محمدباقر رضا سلطانی و خانم سرافراز).

پنجمین دوره ی آموزش کتابداران کتابخانه های روستایی

پنجمین دوره آموزش کتابداران روستایی از دوم تا دهم شهریور ماه در شهر سنندج برگزار شد. محور اصلی این دوره استفاده از روش های خلاق در آموزش و آشنایی با تکنیک های خلاقیت بود.

این کارگاه با حضور ۴۰ نفر شرکت کننده برگزار شد. کتابداران پانزده کتابخانه روستایی و دستیارانشان و دو کتابدار میهمان از کتابخانه دُماب از توابع اصفهان و کتابخانه فاطمه ها از استان کرمان در این دوره شرکت کردند.

در این دوره آموزشی یک هفته ای که در پنج روز برگزار شد، خلاقیت و ویژگی های آن، تکنیک های فردی و جمعی خلاقیت، تبلیغات، موانع خلاقیت، آشنایی با فناوری، گزارش نویسی و مستند سازی، مخاطب شناسی در کتابخانه های روستایی، آشنایی با وظایف کتابداران و فعالیت آن ها و بررسی برگه های گزارش، از موارد مطرح شده در این دوره بود.

علاوه بر کارگاه های آموزشی برنامه های فرهنگی و بازدید از مکان های تاریخی و دیدنی سنندج نیز جزو برنامه های دوره بود.

تمام آموزش ها همراه با فعالیت های عملی اجرا شد. برنامه ریزی برای این دوره آموزشی از مدت ها پیش در کمیته آموزش و پژوهش آغاز شد. تمام کتابداران و همراهانشان یک روز پیش از شروع از شهرستان های مختلف به تهران آمدند و همه به اتفاق مسئولان و همکاران کانون توسعه فرهنگی با اتوبوس به سمت سنندج حرکت کردند. جمعه بعد از ظهر همه به سنندج رسیدند و پس از استقرار در اردوگاه، برنامه افتتاحیه با حضور مسئولان استان برگزار شد. برنامه با تلاوت آیات کلام الله و سرود جمهوری اسلامی آغاز شد. سپس خانم قدم خیریان، همکار کانون توسعه در شهر سنندج، ضمن خیرمقدم به شرکت کنندگان شمه ای از فعالیت های کانون توسعه فرهنگی در کردستان و فعالیت سازمان خودشان، زنان کوهنورد کردستان را به اطلاع شرکت کنندگان رساند. بعد از آن آقای رحمانی آبیدر معاون فرهنگی- اجتماعی استان کردستان صحبت کرد و سپس خانم همایونی، مدیر اجرایی کانون توسعه فرهنگی کودکان، ضمن

تشکر از مسئولان استان به کتابداران و شرکت کنندگان خیر مقدم گفت. صحبت های ایشان را در زیر می خوانیم.

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

با سلام حضور میهمانان گرامی

خوشحالیم که پنجمین دوره آموزش کتابداران کتابخانه های روستائی را با میزبانی شما و در شهر زیبای سمنج برگزار می کنیم. کانون توسعه فرهنگی کودکان سال ۱۳۸۰ اولین کتابخانه خود را در روستای خنگ از توابع شهرستان بیرجند در استان خراسان جنوبی تأسیس کرد و تاکنون ۱۵ کتابخانه در روستاهای محروم در استان های خراسان جنوبی، کردستان، لرستان، کرمان، یزد، گیلان و مازندران راه اندازی کرده است. علاوه بر آن به بیش از ۳۵ کتابخانه روستائی در دیگر استان ها کتاب و تجهیزات آموزشی و کتابخانه ای اهداء کرده است.

اما چرا کتابخانه های روستائی را تأسیس کردیم؟ مؤسسان و همکاران کانون بر این باور بوده و هستند که کودکان در هر جا که باشند فارغ از نژاد و زبان و دین و فرهنگ باید از همه امکانات مناسب رشد اعم از جسمی، ذهنی و شناختی،

عاطفی و اجتماعی و روانی برخوردار باشند، به ویژه در اختیار داشتن و برخورداری از امکانات آموزش با کیفیت از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا آینده روشن و زندگی بهتر آنان را تضمین می کند. از آنجا که همواره این امکانات در شهرهای بزرگ متمرکز می شود و کودکان در جاهای دورافتاده کمتر می توانند دسترسی به انواع امکانات آموزشی از جمله دسترسی به کتاب و وسایل کمک آموزشی داشته باشند، تأسیس کتابخانه برای این عزیزان از اولویت اول برخوردار بود. ما با ایجاد کتابخانه و آموزش های گوناگون نظیر محیط زیست، مهارت های زندگی، حقوق کودک، بهداشت فردی، ارتباط بدون خشونت، ارزش های زندگی و در اختیار گذاردن اسباب بازی های آموزشی و کتاب های داستانی و مرجع، سرگذشت بزرگان و دانشمندان، ادبیات کهن به زبان ساده و مطابق با گروه های سنی متفاوت سعی کرده ایم خلاقیت، مشارکت و همکاری، کارگروهی و تعاون را در کودکان و نوجوانان تقویت کنیم و با همکاری آموزگاران و مربیان و همراهی مادران در روابط بین اعضاء خانواده و جامعه روستائی تاثیر گذار باشیم. در این راه با استفاده از نیروهای جوان بومی و علاقه مند در روستا به آموزش کتابداران

بومی پرداختیم و تاکنون بیش از ۴۰ کتابدار آموزش دیده اند. نکته مهمی که باید به آن اشاره کنم این است که این همه به همت بلند همه انسان های فرهیخته و علاقه مند به کودکان این مرز و بوم و مسئولان و دلسوزان ادارات و سازمان های ذی ربط میسر شده است. بدون شک بدون این یاری و همکاری ها ما امروز در این موقعیت نبودیم. از طرف خودم و همه اعضا کانون توسعه فرهنگی کودکان از همدلی و همراهی شما سپاسگزاریم و آرزوی داشتن ایرانی آباد و سربلند و شایسته برای فرزندان عزیزمان داریم.

اخبار کتابخانه

کتابخانه روستای آفریز

کتابخانه روستای آفریز با ۲۸۵۰ جلد کتاب و ۳۷۶ عضو در تابستان برای کودکان دبستانی جلسات کتابخوانی، نقاشی و کاردستی، برای خانم ها و دختران جوان کارگاه های بهداشت، مهارت های زندگی، قرائت قرآن، کامپیوتر و روانشناسی و برای پسران جوان کلاس های شطرنج و کامپیوتر برگزار کرده است. خانم ها زهرا دهقان، راضیه قاری، راضیه عبدی (مشاور) و آقایان ابوالفضل حسینی، کاظم نوری و مجتبی جمالی در برگزاری این کارگاه ها با خانم زهرا زحمتی، کتابدار این کتابخانه، همکاری کرده اند.

دانش آموزان دبیرستانی بیشترین مراجعه را به این کتابخانه داشته اند و بیش از همه کتاب های داستان کودکان، شعر و روانشناسی به امانت گرفته شده است.

کتابخانه روستای حاجی آباد

کتابخانه روستای حاجی آباد که به علت نامناسب بودن مکان و کمبود وقت کتابدار چند ماه فعال نبود، در شهریورماه، پس از دوره آموزش کتابداران فعالیت خود را از سر گرفته است.

خانم مریم حاجی آبادی که به همراه خانم حکیمه امیرآبادی، کتابدار این کتابخانه در دوره آموزشی شرکت کرده بود، کتابدار جدید کتابخانه حاجی آباد شده و در شهریورماه با راهنمایی خانم امیرآبادی جلسات کتابخوانی، کاردستی و نقاشی را با کودکان خردسال برگزار کرده است.

کتابخانه دارالشفاء فاطمه زهرا(س)

کتابخانه دارالشفاء فاطمه زهرا(س) که به تازگی در مکان جدید بازگشایی شده، مورد استقبال کودکان و نوجوانان محله قرار گرفته و تابستان پرکاری را پشت سر گذاشته است. خانم زهره مولیدی، کتابدار این کتابخانه فعالیت های کتابخوانی، نقاشی و کاردستی، شطرنج، کارگاه های محیط زیست، کارگاه حقوق کودک و جلسات شاهنامه خوانی و مطالعه ادبیات کهن را در برنامه تابستانی خود

داشته که بیشتر آن ها برای کودکان دبستانی اجرا شده است. بیشتر مراجعه کنندگان این کتابخانه کودکان دبستانی بوده اند و بیش از همه کتاب های داستان کودکان و نوجوانان، شعر و ادبیات کهن به امانت گرفته شده است. خانم ها فاطمه قاسمی و زهرا بازدید و آقایان علی خالقی و میثاق کوشکی در اداره فعالیت ها با کتابدار مشارکت داشته اند. همچنین خانم ها پوران دخت حیدری، مهدیه واسمی، مژگان اصغری و آقایان مصطفی اصغری، امیر حسین و علی حداد به کتابدار کمک کرده اند.

کتابخانه روستای خنگ

کتابخانه روستای خنگ با ۳۲۶۶ جلد کتاب و حدود ۷۰۰ نفر عضو ماهانه حدود ۱۱۰ نفر مراجعه کننده دارد. در ماه های تابستان ۷۸ نفر عضو فعال با مراجعه منظم داشته است که بیشتر کودکان دبستانی بوده اند. مراجعه کنندگان بیشتر کتاب های بهداشت، داستان، دینی و هنری به امانت گرفته اند. خانم غلامی، کتابدار این کتابخانه، در تابستان کلاس های قرآن، سرودخوانی، نقاشی و کاردستی، جمله نویسی، ریاضی و هندسه و جلسات کتابخوانی و قصه گویی و مسابقه شطرنج را در برنامه تابستانی خود داشته و بیشتر کارگاه ها را برای کودکان پیش دبستانی و دبستانی اجرا کرده است.

کتابخانه روستای خور

کتابخانه روستای خور حدود ۳۰۰۰ جلد کتاب و ۳۵۵ نفر عضو دارد. برنامه تابستانی این کتابخانه برای کودکان و نوجوانان شامل کلاس های قرآن، کاردستی و نقاشی و جلسات قصه گویی و کتابخوانی بوده است. مراجعه کنندگان این کتابخانه در تابستان بیشتر کودکان دبستانی بودند و بیش از همه کتاب های داستانی و کاردستی به امانت گرفته اند. خانم خلیلی طبق معمول در اداره کلاس های کاردستی و نقاشی با کتابدار همکاری کرده است.

کتابخانه روستای دهک

کتابخانه روستای دهک حدود ۴۰۰۰ جلد کتاب و ۶۸۲ عضو دارد. در تابستان ماهانه حدود ۱۵۰ نفر مراجعه کننده داشته که بیشتر آن ها دبستانی و نوجوانان دوره راهنمایی بوده‌اند. خانم مقری، کتابدار این کتابخانه در سه ماه تابستان جلسات کتابخوانی با موضوع های دین، داستان های کودکان، ادبیات کهن، محیط زیست و بهداشت را برای گروه های سنی دبستان تا دبیرستان اجرا کرده‌است. در جلسات محیط زیست که بین ۱۲ تا ۱۵ شرکت کننده داشته‌اند، درباره ارزش برق و صرفه جویی در مصرف آن، آلودگی صوتی و زاینده رود مطالعه و گفت و گو شده است. کتاب هایی که در جلسات مطالعه ادبیات کهن در جمع خوانده شده است، عبارتند از: **ترانه های شیرین باباطاهر و داستان های شیرین گلستان**. در جلسات مطالعات دینی نیز موضوع های ماه رمضان و حضرت امام علی (ع) مورد مطالعه و گفت و گو قرار گرفته است.

کتابخانه روستای گلین

این کتابخانه با ۳۹۴۳ جلد کتاب و ۳۸۶ نفر عضو، ۶۰ حلقه نوار ویدئو و ۲۸ حلقه نوار صوتی به کار خود ادامه داده است. در فصل تابستان بیشترین مراجعه کننده به کتابخانه پیش دبستانی ها و بعد به ترتیب دبیرستان، راهنمایی، دبستان و بعد بزرگسالان بوده اند. فعالیت های خانم بهمنی، کتابدار این کتابخانه، شامل نقاشی، کاردستی، نمایش و کتابخوانی بوده است. خانم درویش نیز برای انجام فعالیت های ذکر شده به کتابدار کمک داده است.

کتابخانه روستای اورامان تخت

این روستا دارای ۴۱۲۰ جلد کتاب، ۷ حلقه ویدئوی سینمایی، ۲۵ حلقه نوار ویدئوی کمک درسی، ۲۵ سی دی و ۷ حلقه نوار کاست است. تعداد اعضا ۵۲۳

نفر و بیشترین مراجعه کنندگان به ترتیب دبستانی، پیش دبستانی، راهنمایی، دبیرستانی و بزرگسالان بوده اند.

شمامه مرادی، کتابدار کتابخانه فعالیت های زیر را انجام داده است: بازی های محلی، شاهنامه خوانی، قصه خوانی، نقاشی و ملیله دوزی.

خانم عاطفه عمرانی، کمک کتابدار، کارگاه ملیله دوزی را برای دختران برگزار کرده است. وی در این کارگاه روش بافت ملیله دوزی را روی لباس محلی به دختران عضو آموزش داده است. یاری دهندگان به کتابدار آزاده و مرضیه و منا محمدی گلزار، عاطفه و گلستان قاسمی، مریم رحمانی، هما و گلینا ویس مرادی، ندا شریفی، لیلا و شیلا طاهری بوده اند.

کتابخانه روستای باباریز

روستای باباریز ۳۶۲۰ جلد کتاب، ۷۰ سی دی و ۳۸۳ نفر عضو دارد. مراجعه کنندگان این کتابخانه به ترتیب بیشتر به کمتر دانش آموزان دبستانی، دوره راهنمایی، دبیرستان، کودکان پیش دبستانی و بزرگسالان بوده اند. داستان های کودکان در بین دبستانی ها و پیش دبستانی ها بیشتر به امانت گرفته شده است و رمان و روانشناسی کودک را بزرگسالان و کتاب علمی را هم راهنمایی و دبیرستانی ها به امانت برده اند. ژاله حاج میرزایی، کتابدار این کتابخانه فعالیت های زیر را انجام داده است: آموزش زبان کردی، آموزش قرآن کریم، تمرین گروه سرود و بردن حدود ۳۰ نفر از دانش آموزان (دبستان و راهنمایی) به شهربازی در اردوی یک روزه.

اسامی کمک کننده ها به کتابدار: خانم لطف الهی، معلم، خانم ها مجیدی و ندا و شادی حاجی میرزایی.

کتابخانه روستای بفروئیه

کتابخانه روستای بفروئیه اکنون ۸۶۰ نفر عضو و ۴۳۵۰ جلد کتاب دارد. در هر ماه حدود ۱۵۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده اند و حدود ۴۰ کتاب امانت گرفته اند.

بیشترین مراجعه کنندگان دبستانی ها و بعد از آن راهنمایی، دبیرستان، پیش دبستان و بزرگسالان بوده اند. بیشترین کتاب های امانت گرفته شده روان شناسی، داستان کودک و ادبیات بوده است. خانم عصمت برزگر، کتابدار کتابخانه بفرویه، فعالیت های زیر را در کتابخانه داشته است: کاردستی، نقاشی، قصه گویی، شعرخوانی، داستان خوانی و بحث و گفت و گودرباره داستان، بازی با وسایل بازی و بازی های فکری، خلاصه نویسی و تماشای فیلم. در این سه ماه خانم های خانه دار زیادی برای مطالعه به کتابخانه مراجعه کرده اند، همچنین به مناسبت بزرگداشت ابوریحان بیرونی اعضای نوجوان کتابخانه مقاله ای درباره این دانشمند نوشتند. از دیگر فعالیت های کتابخانه پختن غذای محلی بوده است. افرادی که به کتابدار کمک کرده اند: محمد حسین برزگر، فاطمه برزگر، علیرضا خاکزار، زهرا پوراکیبری و محمد پور اکبری.

کتابخانه روستای کلنگانه

کتابخانه روستای کلنگانه حدود ۲۵۰۰ جلد کتاب و ۳۷۱ نفر عضو دارد. در سه ماه تابستان به طور متوسط هر ماه ۸۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده اند. بیشترین مراجعه کنندگان دانش آموزان دوره راهنمایی و بعد از آن به ترتیب گروه های سنی دبستانی، پیش دبستانی، بزرگسالان و دبیرستانی ها بوده اند. بیشترین کتاب های امانت گرفته شده ادبیات کهن، داستان کودک و روان شناسی بوده است.

خانم اکرم قائد رحمتی در طول تابستان فعالیت های زیر را در کتابخانه اجرا کرده است: کتابخوانی دسته جمعی، آشنایی با ستارگان به مناسبت بزرگداشت ابوریحان، قرآن کودکان، معرفی کتاب (مثنوی معنوی)، کارگاه آشنایی با استاد شهریار و نقاشی به مناسبت روز دختر، طراحی روی سفال، شاهنامه خوانی و قصه گویی. همچنین خانم لیلا سالاروند مربی طراحی شهرستان دورود، دوره آموزش طراحی سیاه قلم، ترکیب رنگ ها و نقاشی روی سفال را در ۴ جلسه ۲/۵ ساعته در کتابخانه برگزار کرده است.

کتابخانه روستای فهرج

کتابخانه فهرج هم اکنون حدود ۳۰۰۰ جلد کتاب و ۶۵۰ نفر عضو دارد. در سه ماه گذشته هر ماه حدود ۱۰۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده اند و حدود ۱۵۰ کتاب امانت گرفته اند. کتابدار این کتابخانه، خانم زهرا رکن آبادی، روز پزشک، سالروز تولد بوعلی سینا، و همچنین روز بزرگداشت شهریار را برگزار کرده است. اعضای نوجوان کتابخانه نیز درباره زندگینامه شهریار تحقیق کرده و آن را نوشته اند.

از فعالیت های دیگران کتابخانه کتابخوانی برای کودکان خردسال بوده است. در ماه گذشته ۲۳ نفر بزرگسال به این کتابخانه مراجعه کرده اند که نیمی از آن ها دانشجو بوده و برای تحقیق آمده اند.

در سه ماه گذشته افراد زیر به کتابدار کمک کرده اند: ساناز محمدزاده، زهره کریم پور، حدیث جهان آبادی، فهیمه عبدالله، خالد اخباری، محمد رضا بختیاری، سهیلا حسینی نیا و گلناز.

کتابخانه روستای اجوارکلا

در سه ماه تابستان خانم اسماعیلی، کتابدار کتابخانه اجبارکلا کارگاه های زبان، قرآن، طراحی، نقاشی، قلاب بافی و بافتنی برگزار کرده که در پایان تابستان هم به مناسبت پایان این دوره ها، مراسم جشنی در کتابخانه برپا کرده است.

در طول تابستان همراه به طور میانگین ۷۰۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده اند و حدود ۱۰۰۰ جلد کتاب به امانت گرفته شده است. کارگاه ها و فعالیت های فعلی کتابخانه عبارتند از: قالی بافی، خیاطی، قرآن و مشاوره غربال گری دیابت با همکاری خانه بهداشت محله.

این کتابخانه در حال حاضر حدود ۲۰۰۰ جلد کتاب و ۳۵۹ نفر عضو دارد. این کتابخانه بیشترین مراجعه کننده در طول یک سال گذشته را در شهریور ماه داشته و این استقبال به دلیل برگزاری کلاس های مختلف بوده است.

در ماه های آینده ادامه کلاس های خیاطی و قالی بافی در کتابخانه برقرار است و اگر مسئولان هلال احمر با کتابدار همراهی کنند کارگاه امداد و نجات در کتابخانه برگزار می کنند. همچنین از دو روان شناس دعوت شده است که به دانش آموزان مشاوره بدهند.

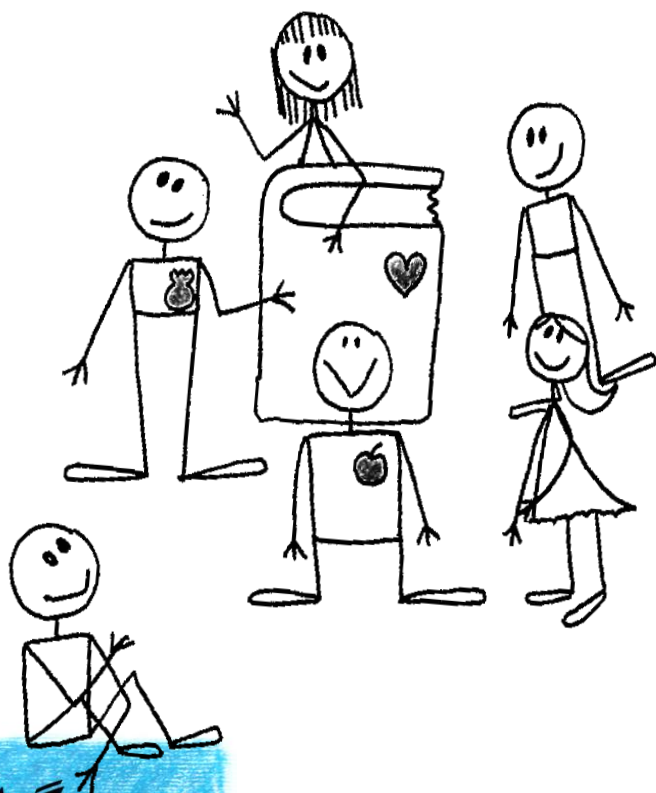
افرادی که به کتابدار کمک کرده اند: محمد صادق عباسی، محمد رضا اسماعیل، زینب خاکپور، زهرا اسماعیلی و محمدرضا اسماعیلی.

کتابخانه روستای آبادان

کتابخانه روستای آبادان اکنون حدود ۳۰۰۰ جلد کتاب و ۳۹۵ عضو دارد. در تابستان بعد از فعال شدن مجدد کتابخانه، هر ماه حدود ۳۰۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده و ۱۲۰ کتاب به امانت گرفته اند. بیشترین کتاب امانت گرفته شده رمان نوجوان و بعد از آن فرهنگنامه و افسانه ها و کتاب های دینی بوده است. بیشترین مراجعه کنندگان دانش آموزان دوره راهنمایی ها و بعد از آن به ترتیب دبستانی ها، بزرگسالان، پیش دبستانی ها و دبیرستانی ها بوده اند.

خانم ملیحه دل پیشه، کتابدار این کتابخانه، با همکاری افراد دیگر در طول تابستان فعالیت های زیر را در کتابخانه اجرا کرده است: قصه خوانی و نمایش خلاق، بازی های محلی، قصه خوانی مادران و کودکان، سوزن دوزی مادران، کاردستی با دوراندختنی ها، عروسک بازی و تشکیل تیم فوتبال.

افرادی که داوطلبانه به کتابدار کمک کرده اند: یاسین نارویی، فرهاد دامنی، محسن شیروانی، حمیده دامن، زیبا النساء دامنی، حسام الدین کشاورز، اسماعیل دیده ور، فاطمه دامنی، سمیه افروخته، نسیم داوری، مرضیه دل پیشه، رقیه دامنی و جان بی بی دری رئیس.

گزارش ویژه

دوره پنجم آموزش کتابداران کتابخانه‌های روستایی

گزارشی از گروه آموزش و پژوهش

برنامه ریزی

گروه آموزش و پژوهش کانون توسعه فرهنگی کودکان برنامه ریزی و اجرای دوره پنجم کتابداران کتابخانه‌های روستایی را به عهده داشت. اعضای گروه آموزش، منیرهمایونی، شاهده سعیدی و فرمهر منجری با توجه به ارزیابی دوره‌های پیشین، تغییرجمعیت کتابداران و دستورکار کانون برای فعالیت‌های جاری و جدید کتابخانه‌ها، به سنجش نیازها و تعیین اهداف این دوره پرداختند. در چهاردوره پیش، مبانی و اصول کار کتابداری و فعالیت‌های کتابخانه‌ای، مشارکت، برنامه ریزی، خودکفایی و ایجاد امکانات مالی در محل آموزش داده شد. ارزیابی دوره چهارم پیشرفت قابل توجهی را درکار اکثر کتابداران نشان می‌داد که باعث می‌شد ما به آموزش‌های تکمیلی و پیشرفته‌تر فکر کنیم. مانعی که دراین مورد پیش رویمان قرار داشت این بود که برخی از کتابداران و دستیارانشان (که معمولاً در دوره‌ها شرکت می‌کنند)، جدید و بی تجربه بودند و هرچند کتابداران قبلی به آنان آموزش داده بودند و ما نیز درمحل یا از راه تماس تلفنی و کتبی راهنمایی‌شان کرده بودیم، گزارش‌هایی که برای ما می‌فرستادند، نشان می‌داد که هنوز نسبت به کتابداران قدیمی‌تر در سطحی پایین‌تر عمل می‌کنند یا بعضی مطالب را خوب درک نکرده‌اند. بنابراین باید راهی برای آموزش این کتابداران پیدا می‌کردیم که برای کتابداران باتجربه‌تر تکراری و خسته کننده نباشد و به آنان نیز مطالب تازه‌ای بیاموزد. با تجربه‌ای که در دوره‌های قبلی درمورد تبادل تجربیات کتابداران داشتیم، این راه را بهترین رویکرد برای مسئله دیدیم. جلسات تبادل تجربیات در دوره‌های پیش بسیار پرشور و با مشارکت جدی تقریباً تمام کتابداران برگزار شده بود، تمام کتابداران پس از این جلسات می‌گفتند که از همکاران خود چیزهای تازه‌ای آموخته‌اند که صحت این اظهارات بعداً در گزارش کارهایشان مشهود شد. بنابراین تصمیم گرفتیم مطالب دوره‌های

پیش را با فعالیت‌های گروهی به صورتی که هر گروه متشکل از کتابدارانی در سطوح مختلف دانش و تجربه باشد، مرور کنیم.

یکی از نقص‌هایی که در کار اکثر کتابداران روستایی، اعم از قدیمی و جدید، دیده می‌شود روش‌های کلیشه‌ای آنان در برگزاری کارگاه‌ها و فعالیت‌هایشان است که در قالب آموزش‌های مستقیم و پرپند و اندرز خانه و مدرسه صورت می‌گیرد. بنابراین آموزش شیوه‌های نوین آموزش فراگیر-مدار و تسهیل‌گری به آنان ضروری به نظر می‌رسید. به این منظور از یاران همیشگی مان خانم عزت السادات حسینی و آقای کاظم متولی، که در این زمینه تخصص و تجربیات ارزشمندی دارند، دعوت کردیم که در این مورد با ما همفکری کنند. در جلسات مشترکی که با آن دو تشکیل دادیم، به این نتیجه رسیدیم که اجرای کارگاه‌های خلاقیت بهترین راه برای تغییر دید کتابداران در آموزش است.

از موضوع‌هایی که پرداختن به آن‌ها در این دوره ضروری به نظر می‌رسید، آموزش کاربردهای کامپیوتر، جلب مخاطبان بزرگسال، به ویژه مادران و معلمان، به کتابخانه‌ها بود که در سال‌های گذشته کمتر در کتابخانه‌های کانون به آن‌ها پرداخته شده و از سال گذشته در کانون توجه ما قرار گرفته است. با توجه به این که به مدد یاران فرهنگ دوست کانون، کتابخانه‌ها به کامپیوتر مجهز شده‌اند و بنا به قول این عزیزان دستگاه دومی هم برای استفاده اعضا به کتابخانه‌ها ارسال خواهد شد، و این واقعیت که اکثر روستاها مرکزی برای دستیابی به اینترنت و خدمات آن دارند، آموزش کاربردهای مفید این ابزار و فناوری جدید ضروری به نظر می‌رسید. آقای رضا سوادکوهی، یکی از اعضای داوطلب کانون، این مهم را برعهده گرفت و طی جلسات مشترکی با حضور اعضای دیگر گروه برنامه ریزی اهداف، روش و مطالب کارگاه «کاربردهای رایانه در کتابخانه‌های روستایی» تعیین شد.

به این ترتیب کارگاه‌های زیر برای دوره پنجم برنامه ریزی شد:

نام کارگاه	تسهیل گران	مدت (دقیقه)
خلاقیات	عزت السادات حسینی، کاظم متولی	۹۹۰
کاربردهای رایانه در کتابخانه های روستایی	رضا سوادکوهی	۲۴۰
مستندسازی و گزارش نویسی	رضا خاکی نژاد، فرمهر منجری	۲۵۰
بررسی و تصحیح فرم های گزارش نویسی کتابخانه های کانون	منیرهمایونی، شاهده سعیدی، فرمهر منجری، طاهره فراهانی	۱۲۰
مخاطب شناسی در کتابخانه های روستایی (کودک و نوجوان / بزرگسالان)	منیر همایونی، شاهده سعیدی، طاهره فراهانی	۳۷۰

اجرا

دوره آموزشی به مدت پنج روز از شنبه ۴ شهریور تا آخر وقت چهارشنبه ۸ شهریور در اردوگاه دانش آموزی سلیمان خاطر شهر سمنج برگزار شد که با احتساب مدت رفت و برگشت اعضای داوطلب کانون و تسهیل گران به همراه شرکت کنندگانی از هفت استان کشور، یک هفته به طول انجامید.

از کتابداران پانزده کتابخانه روستایی کانون توسعه فرهنگی کودکان و دستیاران آنها برای شرکت در این دوره دعوت شد. کتابداران تمام کتابخانه ها، به جز دو کتابخانه خور و دارالشفاء فاطمه زهرا (س) در خراسان جنوبی، به اتفاق دستیارانشان در این دوره شرکت کردند. همچنین دو مهمان داشتیم: خانم عنایتی از کتابخانه روستای دماب از استان اصفهان و آقای میرشکاری از کتابخانه فاطمه ها واقع در روستای دهکمان در استان کرمان. درسندج سه نفر از کتابداران سابق کتابخانه های کانون در استان کردستان به شرکت کنندگان پیوستند. مجموعاً چهل در این کارگاه شرکت کردند.

کارگاه‌ها در دو نشست صبح (از ساعت ۸ تا ۱۳ با پانزده دقیقه استراحت و پذیرایی در بین دو نشست) و یک نشست بعدازظهر (از ساعت ۱۵ تا ۱۷:۳۰) اجرا شد.

روش اجرای کارگاه‌ها، مانند دوره‌های پیش، همه به صورت فعالیت‌های گروهی و عملی و با رویکرد فراگیر- مدار بود. در کارگاه‌های خلاقیت، که در سه روز نخست دوره اجرا شد، روش‌های تازه و خلاقانه‌ای آموزش داده شد که در کارگاه‌های بعدی نیز به کار رفت. کتابداران با تجربه کردن بازی‌ها و فعالیت‌های انرژی‌زا در شروع و در بین فعالیت‌ها، روش‌های مختلف گروه بندی، کار تیمی، بارش فکری، جمع بندی و ارائه گزارش این فنون را آموختند. در ابتدای هر روز دو داوطلب جمع بندی کارگاه روز پیش را ارائه می‌دادند و در پایان هر روز برگه‌های نظرسنجی و خودآزمایی بین شرکت کنندگان توزیع می‌شد. کارگاه‌های آموزشی به ترتیب و به شرح زیر اجرا شد:

۱. کارگاه‌های خلاقیت

شروع دوره با کارگاه‌های خلاقیت بود که در نخستین روز با معارفه‌ای به روش خلاقانه آغاز شد، با تدوین قوانین کارگاه‌ها و بحث و گفت و گو درباره تعریف خلاقیت ادامه یافت.

در روز دوم از کتابداران خواسته شد پوستری برای معرفی فعالیت‌های خلاقانه خود و اعضای کتابخانه شان تهیه کنند و ارائه دهند. شرکت کنندگان در این پوسترها، که با اشتیاق فراوان تهیه کردند، فعالیت‌ها و تجربه‌های خود را نوشتند و کارهای دستی خلاقانه اعضای کتابخانه‌هایشان را در این پوسترها یا روی میزها به نمایش گذاشتند و به طور شفاهی نیز درباره آنها توضیح دادند. ارائه شفاهی فعالیت‌های هر کتابخانه به جلسه تبادل تجربیات پرشوری تبدیل شد که برای شرکت کنندگان، تسهیل گران و برگزار کنندگان دوره بسیار رضایتبخش بود و درواقع بخش اعظمی از مرور آموزه‌های کارگاه‌های پیش را که از اهداف ما بود، تحقق بخشید. در نشست بعداز ظهر، شرکت کنندگان فعالیت "لباس عروس" را انجام دادند که در آن باید درمدتی کوتاه با چند ورق روزنامه و بدون استفاده از چسب و قیچی لباس عروس می‌ساختند، پس از فعالیت با مرور تجربه خود درباره

مراحل خلاقیت، کارگروهی خلاقانه و موانع خلاقیت به بحث و گفت و گو پرداختند. در پایان این نشست روش "بارش فکری" توضیح داده شد و شرکت کنندگان در پاسخ به پرسش «برای جلب کمک از مردم و مسئولان محلی چه باید بکنیم؟» عملاً بارش فکری و دسته بندی پاسخها را انجام دادند و قرار شد هریک از کتابداران یکی از راههای امکان پذیر به دست آمده را در کتابخانه خود برنامه ریزی و اجرا کند.

روز سوم نیز به خلاقیت و موانع آن اختصاص داشت و شرکت کنندگان با حل معماهای فکری به طور فردی، دریافتند که گاه خارج شدن از قالبهای مرسوم و فرا رفتن از محدودیت‌هایی که ذهنیت خودشان برایشان ایجاد کرده است، می‌توانند راه حل‌هایی خلاقانه برای مسائل بیابند. در پایان چند فیلم تبلیغاتی خلاقانه برای آنان به نمایش گذاشته شد.

۲. کاربردهای رایانه در کتابخانه‌های روستایی

کارگاه "کاربردهای رایانه در کتابخانه روستایی" بعداز ظهر روز سوم در کتابخانه کانون توسعه فرهنگی کودکان در روستای باباریز برگزار شد. در این کتابخانه شش دستگاه کامپیوتر برای کار عملی شرکت کنندگان تدارک دیده شده بود. دیدار با تمام کتابداران برای آقای سوادکوهی که در زمینه آموزش کامپیوتر و کاربردهای آن با کانون همکاری می‌کند، فرصت خوبی بود تا اطلاعاتی درباره تجهیزات کامپیوتری کتابخانه‌های آنان و آگاهی خودشان از این فناوری، به دست آورد. او بحث را با پرسش درباره دفتر ICT در روستا و خدمات آن آغاز کرد و پس از گفت و گو در این مورد، با طرح چند پرسش اطلاعاتی را که در بالا گفته شد کتباً از شرکت کنندگان دریافت کرد. او سپس به موضوع سواد کامپیوتری پرداخت تا به همه اطمینان دهد که توانایی پایه را برای استفاده از این ابزار دارند و بعد به کاربردهای مختلف کامپیوتر، از جمله در تبلیغات، بازرگانی، ایجاد ارتباط، دستیابی به اطلاعات و... پرداخت. همچنین با نقل چند تجربه موفق از به کارگیری کامپیوتر و اینترنت در روستاهای ایران و کشورهای دیگر به این واقعیت اشاره کرد که برای استفاده مفید از امکانات اینترنت در روستاها نیازی به تجهیزات پیشرفته و کامپیوترهای شخصی نیست و با خلاقیت حتی می‌توان با امکانات محدود فعلی

این فناوری را با اهداف مختلف به کار گرفت. در پایان شرکت کنندگان به طوری عملی با برنامه ای کامپیوتری در زمینه ادبیات فارسی کار کردند. همچنین پرسشنامه ای را که در ابتدای جلسه به آنان داده شده بود، دوباره پر کردند و به این ترتیب مشخص شد که دید آنان نسبت به موضوع و توانایی شان در به کار گیری کامپیوتر تا حد قابل توجهی وسعت یافته است.

۳. گزارش نویسی و مستندسازی

آقای رضا خاکی نژاد، نویسنده و روزنامه نگار با سابقه که از اعضای کانون توسعه فرهنگی کودکان است، در نشست اول روز چهارم کارگاه گزارش نویسی را با این پرسش آغاز کرد: «گزارش چیست؟». پس از آن که شرکت کنندگان که به ۶ گروه تقسیم شده بودند، به طور گروهی پاسخ های خود را نوشتند، با مطرح کردن چند پاسخ به تعریفی از گزارش رسیدند، آقای خاکی نژاد درباره انواع گزارش توضیحاتی داد. سپس شرکت کنندگان با نوشتن گزارشی درباره آنچه در چند روز گذشته در این دوره تجربه کرده بودند، نوشتن گزارش را تمرین کردند. بعد از آن اصول نوشتن گزارش آموزش داده شد و شرکت کنندگان با توجه به آنچه یاد گرفته بودند، گزارش خودشان را بازنویسی کردند.

خانم فرمهر منجزی در نشست دوم درباره مستندسازی صحبت کرد و آلبوم هایی را که شامل گزارش تصویری از فعالیت های کانون از آغاز تا به امروز بود، به عنوان نمونه در اختیار شرکت کنندگان گذاشت. پس از آن شرکت کنندگان برای تمرین مستندسازی بروشوری برای معرفی کتابخانه و روستای خود ساختند.

۴. بررسی و تصحیح فرم های گزارش کتابخانه های روستایی

در این نشست که در واقع ادامه کارگاه گزارش نویسی و مستندسازی بود، مسئولان کتابخانه های روستایی کانون، خانم ها همایونی، منجزی، فراهانی و سعیدی، به سه نوع فرم گزارشی که به وسیله آنها اطلاعات مربوط به کتابخانه ها را دریافت می کنند، پرداختند. این سه فرم عبارتند از: فرم گزارش ماهانه که عمده تاً آماری است، فرم گزارش فعالیت های گروهی و فرم ارزیابی کتاب. حدود یک ماه پیش از شروع دوره از کتابداران خواسته شده بود این فرم ها

رابررسی و اشکالات و نظریات اصلاحی خود را یادداشت کنند. در این نشست درباره پرسش‌ها و بندهای بحث برانگیز این فرم‌ها گفت و گو و نظریات شرکت کنندگان یادداشت شد تا بعداً برای تجدید نظر به کارگرفته شود.

۵. مخاطب شناسی

کارگاه مخاطب شناسی دردوبخش "مخاطب شناسی کودک و نوجوان" در دوشنبه صبح و "مخاطب شناسی بزرگسالان" در نشست بعدازظهر برگزار شد. در این کارگاه‌ها به مخاطبان کتابخانه‌های روستایی، خصوصیات عمومی و فردی آنان، و کتاب‌ها و فعالیت‌های مناسب هرگروه سنی پرداخته شد. این کارگاه‌ها درواقع مروری بر کارگاه‌های دوره‌های قبلی، "رشد کودک"، "آشنایی با ادبیات کودک و نوجوان" و "خلاصه نویسی، معرفی و ارزیابی کتاب" بود که مرور و مطالعه جزوه‌ها و منابع مربوط به آن‌ها یک ماه قبل از شروع این دوره به کتابداران توصیه شده بود.

در کارگاه "مخاطب شناسی کودک و نوجوان" خانم سعیدی با اشاره به کارگاه‌های دوره‌های پیش که درباره گفته شد، شرکت کنندگان را درشش گروه که هر یک نام یکی از گروه‌های سنی کودک و نوجوان را داشت، دسته بندی کرد. این دسته بندی با توجه به تجربه و خصوصیات کتابداران به گونه‌ای صورت گرفت که هرگروه اعضای با سطوح تجربه و دانش مختلف داشته باشد. همچنین خصوصیات فردی هرعضومثل سن فرزندش، سن خود او(بعضی از شرکت کنندگان بین ۱۲ تا شانزده سال سن داشتند) یا گروهی که درکتابخانه بیشتر با آن سروکار دارد، درنظرگرفته شده بود. شرکت کنندگان درگروه‌های سنی شش گانه خصوصیات این گروه‌های سنی و ویژگی‌های کتاب‌های مناسب برای این گروه‌ها را فهرست کردند و به بقیه گروه‌ها ارائه دادند. این فهرست‌ها با نظر شرکت کنندگان دیگر و تسهیل گران تصحیح و تکمیل شد.

درنشست بعدازظهر، خانم همایونی درباره مخاطب بزرگسال درکتابخانه‌های روستایی صحبت کرد و درفعالیتی گروهی از شرکت کنندگان خواست به روش بارش فکری به این پرسش پاسخ دهند: «اهداف ما از شناخت مخاطبان بزرگسال و جذب آنان به کتابخانه چیست؟» پس از گردآوری پاسخ‌های شرکت کنندگان

و دسته بندی آن‌ها روی تخته، یک نفر از هرگروه دربارهٔ این اهداف توضیح داد و چند کتابدار تجربه‌های خود را در دنبال کردن بعضی از این هدف‌ها بیان کردند. درپایان، خانم فراهانی به فعالیت‌های بلندخوانی و تجربه‌های خود دراین زمینه اشاره کرد و به نقل چند تجربهٔ ترویج خواندن و کتاب درمانی که درایران و چند کشوردیگربه نتایج پرباری رسیده است، پرداخت.

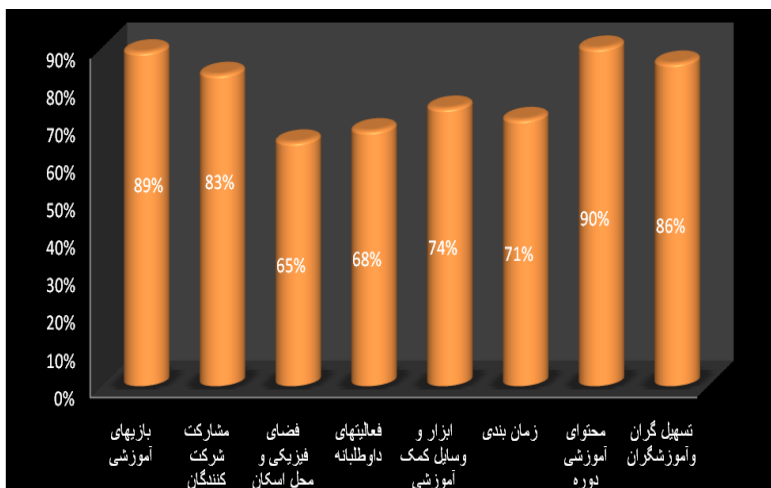
ارزیابی

ارزیابی این دوره، باتوجه به این که اهداف کارگاه‌ها عمدتاً درحیطهٔ نگرشی بودند، به طور غیرمستقیم و با استفاده از سه روش صورت گرفت:

۱. بررسی برگه‌های نظر سنجی و خودآزمایی که درطول دوره پرشده‌اند.
۲. مشاهدات تسهیل گران در طول دوره.
۳. گزارش‌هایی که کتابداران پس از گذراندن این دوره ازفعالیت‌های خود ارسال می‌کنند.

با نگاهی گذرا به برگه‌های نظر سنجی، مشاهدات و نظرتسهیل گران و اظهارنظرهای شرکت کنندگان درطول دوره می‌توان گفت که این دورهٔ آموزشی به طور کلی برای برگزارکنندگان، تسهیل گران و شرکت کنندگان رضایتبخش بوده است. جوّ پرنشاط و مشارکت فعال شرکت کنندگان درکارگاه‌ها که بازتابی از احساس مثبت شرکت کنندگان از باهم بودن و هم اندیشی و به دور از شائبه‌های تبعیض قومی، مذهبی و جنسیتی، و رقابت ناسالم و حسادت بود، حداقل نشان از نزدیک شدن به یکی از اهداف کلی سازمان ما داشت: ترویج فرهنگ صلح و ارتباط بدون خشونت.

آقای کاظم متولی بررسی نتایج نظر سنجی را به عهده داشت که به طور خلاصه در ادامه آمده است:

ارزیابی نهایی کارگاه آموزشی کانون توسعه فرهنگی کودکان

سنندج - اردوگاه سلیمان خاطر - شهریورماه ۱۳۹۱

چه چیزهایی را از این دوره با خود می برید ؟

- خلاقیت
- یادگیری بیشتر در مورد کتابداری
- خلاقیت و همفکری
- پیدایش ایده های جدید و بهتر شدن آموزش به گروه های سنی مختلف
- خلاقیت بیشتری را به کار می برم و تا جایی که ممکن است را بطه خود را با بچه ها بیشتر کنم و تمام داشته ها و آموخته های خود را به گروه های سنی توصیه کنم.
- نظم، همکاری، قوانین، خلاقیت، کارگروهی
- تجربیات کتابداران دیگر روستاها و خلاقیتشان
- آموزش هایی که در مورد خلاقیت و گزارش نویسی گرفتم
- خاطرات سفر
- تجربه فراوان از جمله داشتن تحمل زیاد
- دادن نظرهای متنوع و دسته بندی و گلچین کردن نظرها وانتخاب بهترین ها

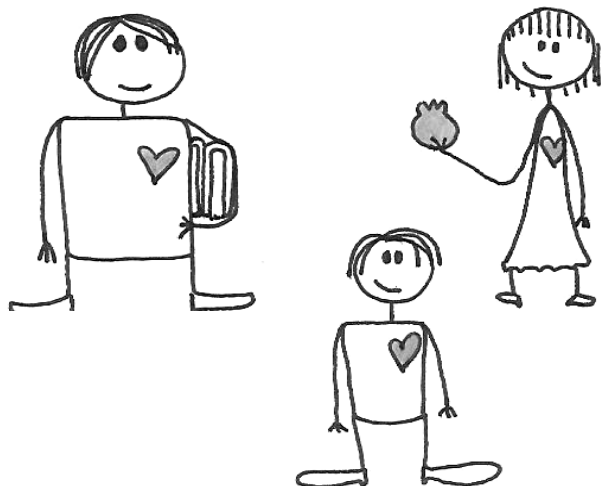
بهترین دستاورد این دوره را برای خود چه می‌دانید؟ کامل بنویسید.

- توضیح دادن در مورد گزارش های کاری و ارزیابی کتاب
- مخاطب شناسی و اینکه به ما یاد دادند چگونه مخاطب خود را بشناسیم
- خوب برگزار شدن کارگاه ها
- کارگاه کامپیوتر مهندس سواد کوهی
- استفاده از تجربیات کتابداران دیگر جهت جذب اعضا و تشکیل کارگاه های مختلف

- طرز تهیه گزارش
- بازی ها و مواردی که در مورد خلاقیت آموختم
- خلاقیت

پیشنهادهای و نظرات:

- پیشنهادی ندارم
- تشکر و قدردانی از زحمات مسئولین گرامی کانون
- کارگاه ها و مدرسين عالی بودند
- زمان بندی کارگاه ها
- توجه بیشتر به کتابداران
- راحت تر بتوانیم نظراتمان را بیان کنیم و به نظرات ما توجه شود
- برگزاری مستمر و سالانه این نشست ها برای کتابداران
- کلاس های مشاوره تدریس شود

آموزش یاری

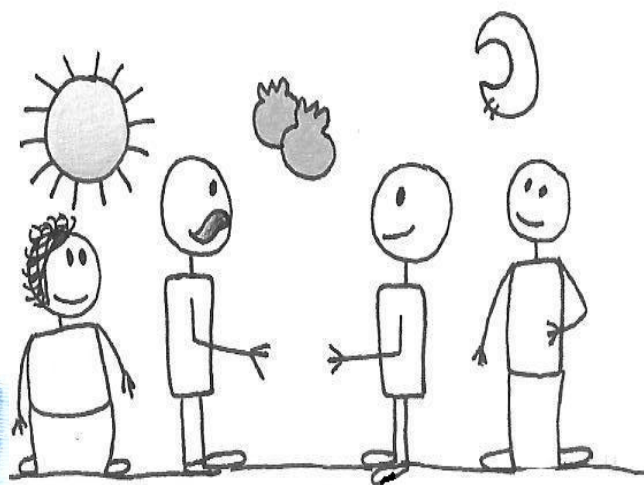

تلاش برای جلب آموزشیاران جدید

هدف از فعالیت های گروه آموزشیاران کمک به تأمین هزینه تحصیلی دانش آموزان کم توان مالی است. هم اکنون ۴ نفر عضو ثابت گروه آموزشیاران هستند و پرونده های دانش آموزان تحت پوشش را بررسی می کنند. تمام پرونده ها به ۴ قسمت تقسیم و هر کدام از اعضاء گروه مسئول تعدادی از پرونده ها هستند که هریک دفتر جدیدی برای ثبت دانش آموز و آموزشیار تهیه کرده اند و از سال ۱۳۸۰ اسامی آموزشیاران و دانش آموزان و رشته و مقطع تحصیلی در آن ها ثبت شده است. این گروه آمار جداگانه ای از تعداد دانش آموزان و آموزشیاران از سال ۱۳۸۰ تاکنون تهیه کرده اند. در این بررسی مشخص شد تعدادی از آموزشیاران انصراف داده و پرونده های آنها را کد شده است.

در ماه های اخیر کلیه پرونده های را کد بازبینی و مرتب و از آنها فهرستی تهیه و بایگانی شد. با تلاش همکاران دفتر کانون توسعه فرهنگی کودکان تعدادی آموزشیار جدید برای همکاری اظهار تمایل کردند که برای آنها پرونده تشکیل و به آنها دانش آموز تخصیص داده شد. فیش های واریزی در پرونده ها گذاشته و در دفتر مخصوص ثبت شد. با تعدادی از آموزشیاران که هنوز هزینه تحصیلی دانش آموزان را پرداخت نکرده اند تماس گرفته شد که در صورت تمایل به همکاری هزینه دانش آموزان را پرداخت کنند.

گزارش سفر

سفر به خراسان جنوبی

در مرداد ماه امسال همکاران کانون توسعه، خانم منیر همایونی و آقای مهندس امینی به منظور رسیدگی به وضعیت کتابخانه های دارالشفاء و حاجی آباد سفری به شهرستان بیرجند داشتند. گزارش این سفر به قلم خانم منیر همایونی در زیر آمده است:

کتابخانه دارالشفاء

این کتابخانه چند سال پیش، پس از انتقال به ساختمان جدید دارالشفاء حضرت فاطمه(س)، به دلیل کمبود جا و تداخل برنامه های فعالیت اعضاء کتابخانه با برنامه پزشکان و مسئولان دارالشفاء به تدریج دچار وقفه شد. در طول این مدت اگر چه کتابدار سعی خود را در ادامه فعالیت ها به خرج داد ولی رفته رفته تعداد اعضاء کم شد. در طول همین مدت مسئولان دارالشفاء ساختمانی قدیمی را خریداری کردند و قول دادند قسمتی از ساختمان این محل را در اختیار کتابخانه بگذارند. با توجه به مشکلات زیادی که در بازسازی این ساختمان قدیمی وجود داشت به ناچار باید منتظر تحویل مکان می ماندیم. طبق قرار قبلی با آقای بیرجندی، مدیر دارالشفاء، به بیرجند رفتیم. ابتدا به اتفاق آقای لاله سری به محل جدید زدیم. هنوز بخشی از کار ساختمان در دست انجام بود.

لذا با تماس با آقای دکتر حاجی زاده قرار بازدید از روستای حاجی آباد را گذاشتیم. در دفتر دهرداری جلسه ای تشکیل شد و یکی از اعضاء هیئت امناء حسینیۀ امام حسین به این جلسه آمد. از ساختمانی که این بنیاد ساخته بود بازدید کردیم و چون موانعی برای اهداء یکی از واحدها وجود داشت، قرار شد یکی از دو قطعه زمینی که خیرین اهداء کرده اند و شرایط مناسب تری دارد برای ساخت در نظر گرفته شود. بودجه آن را نیز خیرین محلی و بخشداری بیرجند تأمین کنند. پس از بازگشت همراه خانم ها مولیدی و اصغری کتابخانه دارالشفاء را آماده کردیم. صبح روز یکشنبه به اتفاق آقای مهندس امینی و آقای سمعیان برای خرید وسایل و تجهیزات کتابخانه به بازار رفتیم و بالاخره تا عصر آن روز کارها و چیدمان کتابخانه تمام شد.

ساعت ۵ بعد از ظهر با حضور کتابداران کتابخانه های کانون در خراسان جنوبی، هیئت مدیره دارالشفاء، جمعی از مسئولان و کودکان و نوجوانان کتابخانه افتتاح شد و با چای و شیرینی از میهمانان پذیرایی کردیم. کتابخانه در محل جدید کار خود را آغاز کرد.

صبح روز یکشنبه جلسه ای با حضور کتابداران داشتیم که بیشتر درباره مشکلات و موضوعات کتابداران و کتابخانه های این استان بود.

درباره پنجمین دوره آموزش کتابداران و مسئولیت آموزش به مخاطبان، شرایط شرکت کنندگان به عنوان دستیاران کتابدار، ارسال به موقع گزارش ماهانه و درست و واقعی بودن مطالب که بسیار حائز اهمیت است صحبت شد.

در این سه روز آقای مهندس امینی و من در فرصت هایی که پیدا کردیم با بچه ها برنامه قصه خوانی همراه با نقاشی و آموزش شطرنج داشتیم. روز دوشنبه ظهر به تهران برگشتیم و آقای مهندس امینی در روزهای بعد با بچه ها کار کردند. با سپاس از همه یارانی که در راه اندازی کتابخانه با ما بودند.

سفر به روستاهای زلزله زده آذربایجان شرقی (ورزقان)

پس از وقوع زلزله اسفبار آذربایجان شرقی و تخریب نزدیک به دویست و چند روستا از توابع شهرستان های اهر، ورزقان و هریس، کانون توسعه فرهنگی کودکان ستاد کمک رسانی به «کودکان در بحران» را تشکیل داد. با تجربه ای که از زلزله های خراسان جنوبی، کرمان (بم) و لرستان در زمینه کار با کودکان داشتیم و با توجه به ویژگی زبانی کودکان آن منطقه کمک های اولیه از طریق آقای شهنازبان « مدیر خانه طرح و تصویر فانوس » به کودکان داده شد. او از همکاری است که در تبریز سکونت دارند و بعد از وقوع زلزله به طور فعال در منطقه حضور داشته است. این کمک ها با بخشی از مبالغ هدایی گروه بزرگی از حامیان و همکاران کانون توسعه و انسان های خیر و دلسوز خریداری و بسته بندی شد (این بسته ها شامل ۱۲۰ بسته لوازم شخصی، اسباب بازی های آموزشی لباس گرم (پالتو و کاپشن) دخترانه و پسرانه ۱۴۸ دست و

مواد خوراکی و وسایل بهداشتی بود.) بسته ها در روستای قراجه از توابع شهرستان اهر که دارای بیش از ۳۵۰ خانوار است و روستای مهترلو و چای کندی از توابع شهرستان ورزقان توزیع شد. داروهای ارسالی نیز به علت نیاز به تشخیص پزشکی به دوستان مستقر در هلال احمر داده شد تا طبق دستور پزشک به بیماران داده شود. بخش دیگر این مبالغ قرار است با شروع مدارس صرف خرید لوازم التحریر و وسایل مورد نیاز آموزشی کودکان و نوجوانان آن روستاها شود. ما وظیفه خود دانستیم با قرار دادن اسامی یاری دهندگان به کودکان روستاهای زلزله زده سپاس خودمان را تقدیم حضورشان کنیم. پس از این اقدام اولیه در ۲۰ شهریور ماه منیر همایونی، مدیر اجرایی کانون به اتفاق کاظم متولی یکی از همکاران برای دیدار و برگزاری کارگاه در روستا به تبریز رفتند. که گزارش را از زبان خانم همایونی می خوانید:

صبح ۹۱/۰۶/۲۰ به اتفاق آقای شهنزبان از فرودگاه مستقیماً راهی روستاها شدیم. فاصله بین تبریز تا ورزقان، مرکز زلزله، حدود ۷۰ کیلومتر بود. در مسیر رسیدن به ورزقان از روستاهای باجه باج، چوپانلار، چای کندی، حسین آباد و چند روستای دیگر دیدن کردیم و در گفت و گو با مردم ساکن در چادرها آماری تقریبی از کودکان هر روستا که باید به مدرسه بروند به دست آوردیم. در چای

کندی در یکی از چادرها با بچه ها قصه خواندیم و به آن ها قول دادیم روز بعد درباره نظافت محیط زیست کتاب بخوانیم و نقاشی کنیم. تا زمان این بازدید از نصب کانکس های موقت برای بازگشایی مدارس خبری نبود. وضعیت بازسازی کُند و زندگی در چادرها با سرمای پیش رو بسیار سخت خواهد شد. از نظر حفظ بهداشت محیط زیست چهره زشت و غیر بهداشتی در طول راه و در کنار چادرها انسان را آزار می داد. پوست صورت اکثر کودکان از خاک و هوای خشک ترک خورده و ملتهب بود. غروب هنگام بازگشت باران شدیدی بارید که منجر به جاری شدن سیل در جاده شد. پس از رسیدن به شهر تبریز به داروخانه رفتیم و تعداد زیادی کرم های ویتامین دار برای کودکان خریدیم و برای فعالیت محیط زیستی روز بعد کیسه های زباله و دستکش برای پاک سازی دور چادرها تهیه کردیم.

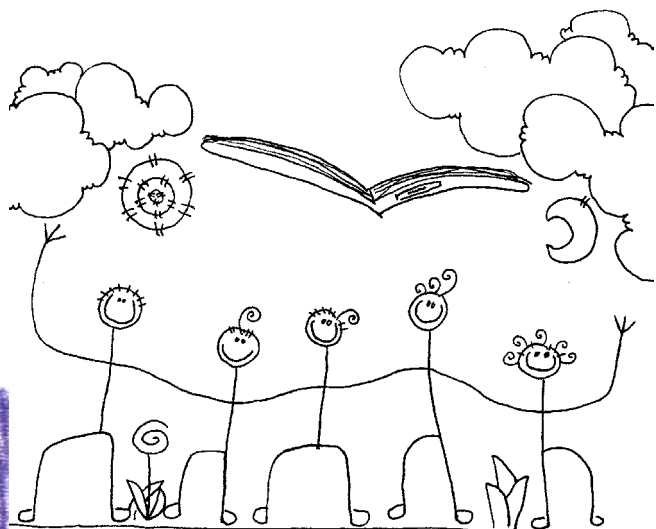
از زحمات ایشان و گروه هنرمندان عروסקی که اسباب بازی های اهدایی کانون توسعه را به کودکان دادند و هر جمعه با اجرای نمایش باعث خوشحالی کودکان و نوجوانان زلزله زده شده اند، گفت و گوی مفصلی کردیم. این گفت و گو در زمینه فعالیت های هنری و محتوای آموزشی آن و شیوه های نمایش خلاق بود، به طوری که کودکان خودشان بتوانند در ساختن عروסק های شخصیت داستان ها و بازی در نقش آن ها مشارکت داشته باشند. امیدواریم در آینده

بتوانیم با کمک هنرمندان مؤسسهٔ آسمان برای کودکان آن مناطق کاری انجام دهیم.

صبح روز ۹۱/۰۶/۲۱ با کتاب های محیط زیست با موضوع تفکیک زباله و دیگر موضوع ها که از مؤسسه آسمان گرفتیم، به اتفاق آقای شهنازیان به روستای چای کندی رفتیم، بچه ها منتظر بودند. در یک چادر جمع شدیم و دربارهٔ آلودگی محیط زیست و این که چرا باید زباله ها تفکیک شوند و چگونه می توانیم از زباله های خشک به بازیافت و استفادهٔ مجدد آن ها در زندگی برسیم، گفت و گو کردیم و کتاب خواندیم و بعد با توزیع کاغذ و ماژیک، بچه ها دربارهٔ این موضوع نقاشی کردند. پس از آن کرم ها و تعدادی پالتو و کاپشن به کودکان اهداء شد.

فعالیت‌های مشترک با سازمان‌ها

یاری رساندن و یاری ستاندن

در اواخر سال ۹۰، نشست های ماهانه ای با عنوان «یاری رساندن و یاری ستاندن» از سوی سازمان هایی که برای کودکان و نوجوانان فعالیت می کنند برگزار شد. هدف این نشست ها اطلاع از فعالیت ها و امکانات همه سازمان هایی بود که بتوانند با هم مبادله خدمات یا امکانات داشته باشند. مؤسسه کاوشگران طبیعت دنیا طرح تهیه پوستر «صلح و طبیعت با توجه به آثار نگارگری ایران» را پیشنهاد کرد.

انتخاب موضوع و پیام پیش بینی شده برای این طرح با توجه به چند اصل مشخص مطرح شد:

- ۱- اهمیت صلح و دوستی در بین سازمان های فعال در حیطه کودکان
 - ۲- اعلام سال ۱۳۹۱ به عنوان سال تلاش برای محیط زیست و طبیعت از سوی شورای گسترش فرهنگ صلح
 - ۳- توجه به نقش طبیعت در آثار هنری و ریشه های ادبی و فرهنگی ایران
 - ۴- استفاده از نگارگری ایرانی برای آشنایی مخاطب کودکان و نوجوانان
 - ۵- توجه به رسانه ای بودن محصول این طرح برای کودکان و نوجوانان، مراقبان و خانواده ها
 - ۶- اشاعه پیام طرح به صورت سند ترویجی در زمینه صلح و طبیعت
- در نشست های قبلی شیوه هایی برای آماده سازی پوستر مطرح شد و در نهایت قرار بر این شد تا پیش از هر اقدامی با همکاری کتابخانه حسینیه ارشاد در تاریخ ۱۶ مرداد نمایشگاهی در این کتابخانه برگزار کنیم. این نمایشگاه، که در موعد مقرر برگزار شد، شامل مجموعه ای از کتاب های نگارگری ایران بود. در این نمایشگاه آقای بهرام کلهرنیا درباره صلح و دوستی با طبیعت در نقاشی ایرانی صحبت کرد.

بهرام کلهرنیا اشاره کرد که: «هنر ایرانی از هستی شناسی ایرانی شکل گرفته است. هنر ایرانی هنر صلح و راستی و برکت است. صلح پیمانی بین انسان با خویش، با دیگران و با جهان هستی است.» در این نمایشگاه نمایندگان کانون

توسعه فرهنگی کودکان خانم ها: منیر همایونی و منیر سامی نیا شرکت کردند و خانم منیر همایونی پیشنهاد داد، شعار پوستر « صلح پیمانی است بین انسان با خویشتن، با دیگران و با جهان هستی » باشد.

برگزاری کلاس های آموزش رایانه

پیرو قراری که برای برگزاری کلاس های آموزش مقدماتی رایانه با گروهی از اعضای جدید و جوان کانون داشتیم، در روزهای ۲۹ و ۳۰ تیرماه، کلاس های آموزش مقدماتی در کتابخانه روستای کلنگانه برگزار شد. این کلاس ها براساس کتاب مهارت اول و دوم ICDL سازمان فنی و حرفه ای برنامه ریزی شده و در سه سطح ابتدایی برای دختران و پسران، راهنمایی و دبیرستان فقط برای دختران اجرا شده است.

متأسفانه در این روستا پسران به دلیل شاغل بودن در کلاس ها شرکت نکردند.

شرکت در کارگاه کتابداران در خانه کتابدار

بعد از ارسال اطلاعیه خانه کتابدار درباره برگزاری دوره کتابداری برای کتابداران، چند نفر از اعضای کانون توسعه نیز در کارگاه های مستندسازی و مخاطب شناسی شرکت کردند.

جلسات انجمن ترویج علم ایران

در جلسه هیئت مدیره انجمن ترویج علم، که مدیر اجرایی کانون توسعه فرهنگی کودکان یکی از اعضای آن است، مطرح شد:

از سال ۲۰۰۱ روز ۱۰ نوامبر به عنوان «روز جهانی علم در خدمت صلح و توسعه» نام گذاری شده است.

سازمان یونسکو نیز برخی از مهم ترین اهداف خود را به شرح زیر در ایران اعلام کرده است.

- ۱- بهره مندی آحاد جامعه از ثمرات علم، فناوری و نوآوری.
- ۲- ایجاد بستر و فضای مناسب گفتمان پیرامون تأثیر علم، فناوری و نوآوری بر زندگی روزمره مردم.
- ۳- ایجاد تمهیدات لازم برای بازدیدهای عمومی از موزه های علم کشور.
- ۴- معرفی پیشکسوتان و شخصیت های علمی برجسته کشور.
- ۵- آشنا ساختن دانش آموزان با مهارت ها و مشاغل علمی.
- ۶- بازدید عمومی از مراکز و موسسات مؤثر در ایجاد تعامل بین علم، صلح و توسعه.
- ۷- معرفی برخی موقعیت های نو که موجب ارتقاء کیفیت عمومی زندگی میشود.

در سال جاری انجمن ترویج علم ایران با هدف ارتقاء سطح برنامه ها و ایجاد حرکتی ساختارمند، برآن شد که با همکاری سایر نهادها و سازمان های علمی و فرهنگی کشور برنامه ای در سطح ملی برگزار کند و به دلیل تنوع و سراسری بودن برنامه ها «روز جهانی علم» به «هفته جهانی علم» گسترش پیدا کرد. به این منظور سعی شد طی جلسات متعدد با حضور استادان و افراد برجسته کشور پیرامون موضوع برنامه ها، هم اندیشی به عمل آید. کانون توسعه فرهنگی کودکان یکی از سازمان های شرکت کننده در این ستاد است و منیر همایونی، مدیر اجرایی کانون در جلسات هم اندیشی ستاد هفته علم شرکت می کند. برخی از این پیشنهادهایی که در این ستاد مطرح شده، عبارت اند از:

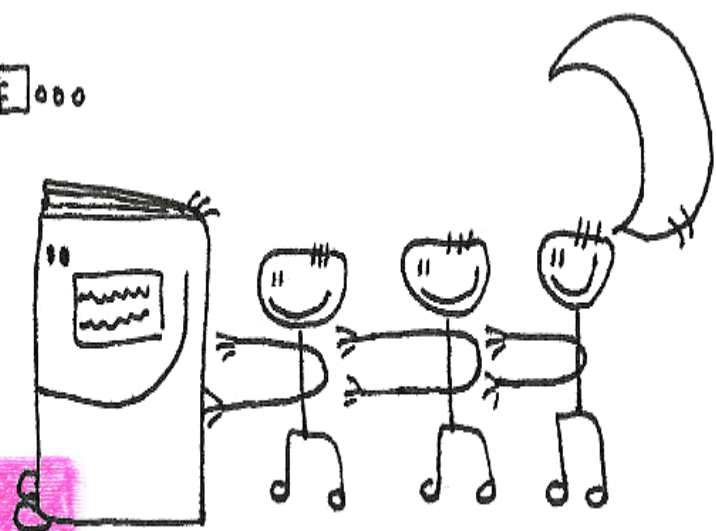
- ۱- ثبت روز جهانی علم برابر با ۲۰ آبان ماه در تقویم رسمی کشور.
- ۲- برپایی نمایشگاه به صورت متمرکز و سیار توسط موزه علوم و فنون جمهوری اسلامی ایران.
- ۳- استفاده از رسانه ملی در راستای اشاعه فرهنگ ضرورت و اهمیت علم و همچنین ایجاد باور عمومی نسبت به نقش سازنده علم در جامعه.
- ۴- اهداء کتاب به کتابخانه های مناطق محروم توسط ناشرین و رونمایی از کتابهای تازه انتشار یافته در این هفته.
- ۵- برگزاری برنامه های بزرگداشت هفته جهانی علم در مناطق محروم کشور.

- ۶- تهیه پوستر روز جهانی علم و اطلاع رسانی در سطح کشور در اسرع وقت.
- ۷- مکاتبه با فرهنگستانها، دانشگاهها، استانداری ها، معاونت فناوری ریاست جمهوری، معاونت مناطق محروم و وزارت آموزش و پرورش به منظور حمایت از این برنامه.
- ۸- برگزاری سخنرانی های علمی نخبگان رشته های مختلف علوم نخبگان.
- ۹- بازدید از موزه های کشور بصورت رایگان.
- ۱۰- اجرای برخی برنامه های زنده در شبکه های علمی و آموزشی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.
- حضور مدیر اجرایی کانون در جلسات هیئت مدیره انجمن و جلسات هم اندیشی ادامه دارد.
- هفته جهانی علم در خدمت صلح و توسعه از تاریخ ۲۰ تا ۲۶ آبان ماه سال جاری برگزار خواهد شد.

دیدار با آقای دهباشی به منظور همکاری مجله ورزشی «سیمای سالم» با کانون توسعه فرهنگی کودکان

آقای ایوبیان صاحب امتیاز مجله «سیمای سالم» که سال ها از حمایت های ایشان بهره مند هستیم، قبلاً پیشنهاد معرفی کانون را در این مجله داده بود. در دیدار با آقای دهباشی، نماینده آقای ایوبیان، او شیوه کار این مجله را در جلب حمایت خوانندگان خود از پروژه هایی که کانون در روستاها اجرا می کند، توضیح داد. طبق نظر آقای دهباشی، مجله می تواند صفحه ای را به صورت رپرتاژ آگهی به پروژه های کانون اختصاص دهد و افرادی که تمایل به حمایت دارند با مجله تماس بگیرند و نتیجه هرچه باشد در دیدار بعد با مدیر کانون مطرح شود. آقای مهندس امینی، عضو کانون توسعه که در این دیدار شرکت داشت، اظهار امیدواری کرد که این همکاری مردمی بتواند به اجرای برنامه های کانون نظیر احداث کتابخانه سالن ورزشی، مجهز کردن آزمایشگاه های دبستانی، تجهیز کردن مدارس فنی حرفه ای و... در روستاها کمک کند.

٥٥٥

مقاله

ترویج کتابخوانی با مربیان روستایی

امروزه خواندن تکنیک و شگردی است که برای انجام و اجرای آن مهارت خاصی نیاز است. این مهارت ها را باید در مسیر تجربه و کار مستقیم با کودکان و نوجوانان به دست آورد.

اصولاً تجربه کتابخوانی برای کودکان روستایی به دو گروه روستاهای در دسترس و روستاهای دور افتاده تقسیم می شود. در روستاهای در دسترس امکان تاسیس کتابخانه های ثابت وجود دارد، اما در روستاهای دورافتاده چنین امکانی وجود ندارد یا اگر هم وجود داشته باشد، کتابخانه بر اثر دوری از سازمان ها یا مکان های مرجع که این کتابخانه ها را تغذیه می کنند، ممکن است پویایی لازم را نداشته باشد. بنابراین کتابخوانی در روستاهای دورافتاده که کمترین امکانات را مانند کتابدار و آموزگاران علاقه مند دارند، باید از سوی مروجانی تغذیه و اداره شود که به صورت نوبتی و چرخشی به این مراکز فرستاده می شوند و در هر بار سفر خود، تازه های کتاب و رسانه های دیگر را با خود حمل می کنند. اگر چه امروزه وجود اینترنت و تلفن های ثابت و همراه کار اطلاع رسانی را حتی در روستاهای دورافتاده ممکن کرده است، اما از این طریق نمی توان برای کودکان این مناطق کتاب فرستاد و کار کتابخوانی و ترویج آن را انجام داد. نگاهی که مروجان و کتابداران به این مناطق می روند، باید خود را برای کار در مناطق سخت آماده کنند. پیش نیازهای این کار عبارتند از:

- شناخت موقعیت جغرافیایی و راه های ارتباطی
- شناخت سنت ها و آداب و تاریخچه فرهنگی و اجتماعی
- شناخت کمیت کودکان و نوجوانان و گروه بندی سنی آن ها. در این مورد شاید برای آمار برداری نیاز به سفرهای مقدماتی باشد یا شاید بتوان از آمارهای دولتی و سرشماری رسمی استفاده کرد.
- شناخت افراد تحصیل کرده و نسبت علاقه مندی آن ها به کار کتابخوانی و ترویج آن.
- شناخت سنت های شفاهی در انتقال فرهنگ مانند فرهنگ عامه و قصه های عامیانه

- شناخت موانع فرهنگی در ارتباط گیری با گروه های جنسیتی مانند زنان و دختران جوان

پس از بررسی و شناخت این پیش نیازها، مروجان با هماهنگی با بزرگان و ریش سفیدان منطقه یا ماموران دولتی، کار خود را آغاز می کنند. کتاب ها را می توان در صندوق ها یا بسته های خاص گذاشت و هر بار به کسانی سپرد که برای این کار تربیت شده اند. این افراد می توانند جوانان یا علاقه مندانی باشند که در آن روستا ساکن هستند. راه های رساندن این صندوق ها و بسته ها نیز بستگی به راه های مواصلاتی دارد. راه هایی که گاه کوره راه و مال رو هستند و نیاز است که از قاطر یا شتر کمک گرفته شود بخشی از مشکل مفروض در این برنامه ها است.

هنگامی که مروجان به این سفرها می روند، باید پیش بینی خطرهای احتمالی را بکنند و برای دوری از خطراتی که در این راه ها در کمین است، مانند گم شدن، کم آبی و گرسنگی حتماً از راهنمایان محلی استفاده کنند. پس از اینکه این مروجان خود را به روستا یا محل تجمع انسانی مانند چادرهای عشایری رساندند، بیش از هر چیزی در برنامه خود باید منظور کرده باشند که چند روز در منطقه می مانند و برنامه کاری آن ها چیست.

مهمترین کاری که یک مروج در برنامه خود دارد، ایجاد عادت به کتابخوانی مستمر است. اگر این مروجان و کتابداران بتوانند در جمعیت کودک و نوجوان این عادت را ه وجود بیاورند، در کار خود موفق شده و به هدف هایی که در بلند مدت آرزوی آن را دارند، خواهند رسید.

عادت به مطالعه یا کتابخوانی امری است که از سنین کم آغاز می شود، یعنی اگر ترویج کتابخوانی برای بچه های پیش دبستانی انجام شود، قطعاً نتیجه بهتری عاید می شود. عادت به کتابخوانی امری است که در یک ماه و دو ماه اتفاق نمی افتد و باید چنان باشد که به موضوعی ضروری در زندگی کودک و خانواده او تبدیل شود. برای ایجاد عادت به مطالعه در کودکان خردسال نیاز است که موارد زیر در نظر گرفته شود:

- کتاب ها باید متن های بسیار ساده خوان داشته باشند که افراد کم سواد خانواده در این روستاها بتوانند آن را برای کودکان خود بخوانند.

- این کتاب ها باید جذابیت کافی داشته باشد. یادمان باشد به سبب ریشه های فرهنگ شفاهی در این مناطق داستان ها و سروده های منظوم بیشتر بر این گروه از کودکان خردسال تاثیر می گذارد.
- کتاب های با تصویر های جذاب با رنگ های شاد و وضوح تصویری که سادگی زندگی در آن ترسیم شده باشد از کتاب های با تصویرهای هنری مدرن که پیچیده و به درک بالایی نیاز دارد ارجحیت دارند و در این مناطق تاثیر بیشتری بر شناخت بصری این کودکان می گذارند.
- در پروسه خواندن با کودکان خردسال حتی می توان از کتاب های پارچه ای شروع کرد و خانواده های روستایی را نیز تشویق کرد که با دورریزهایی مانند نخ های قالی خود شخصیت های داستانی را خلق کنند. چنین کارهایی به خانواده ها کمک می کند از منابع اطراف خود که دورریز هم هستند به بهترین نحو استفاده کنند.
- چنانچه مروجان و کتابداران بتوانند محتوای داستان ها و سروده ها را به صورت نمایش های ساده دربیاورند و از خود کودکان و بزرگسالان در روستا برای اجرای آن استفاده کنند، تجربه هایی ارزشمند در خاطر آن ها باقی می گذارند که شوق خواندن مستمر را در آن ها بوجود می آورد.
- پس از آنکه گروه کودکان خردسال مورد توجه قرار گرفت، اکنون نوبت کودکانی است که به دبستان یا دوره راهنمایی پا گذاشته اند. برای هر گروه از این کودکان و نوجوانان نیز باید کارهای خاصی که در ارتباط با سن آنها است انجام داد. انتخاب کتاب متناسب با توان خواندن آنان و همچنین علائق شان یکی از دشوارترین کارهایی است که هر مروج و کتابداری باید با آن آشنا باشد. معمولاً برای این کار سازمان هایی که نقش شان حمایت از خواندن در مناطق محروم است، این کار را بوسیله کارشناسان خود در شهرها انجام می دهند. برای این گروه های سنی باید موارد زیر در نظر گرفته شود.
- زبان یا گویش محلی این مردم چیست؟ اگر زبان کتاب ها با زبان محاوره آن ها متفاوت است، باید کوشید کتاب هایی را نیز انتخاب کرد که به زبان یا گویش محلی این کودکان و نوجوانان است.

- کودکان و نوجوانان روستایی بسته به این که دختر یا پسر هستند، نقش های متفاوتی در زندگی برعهده دارند. دختران در خانه کارهای خانگی مانند قالی بافی و گلیم بافی و صنایع دستی انجام می دهند تا کمک دهنده زندگی خانواده باشند و پسران نیز در کارهای بیرون از خانه مانند دامداری و کشاورزی به بزرگ تران روستا کمک می کنند. پیدا کردن زمان مناسب برای این گروه سنی که هم باید به مدرسه بروند و هم کار کنند و اضافه بر آن کتاب بخوانند، کار بسیار سختی است که تنها با مشاوره های مستمر و کار پیوسته حاصل می شود. صرف بردن صندوق کتاب و ایجاد کتابخانه سیار در این روستاها کافی نیست و باید خانواده ها را مجاب کرد بخشی از وقت کودکانی را که به کار مشغول هستند به مطالعه اختصاص دهند. این کار تنها با همدلی پیش می رود.

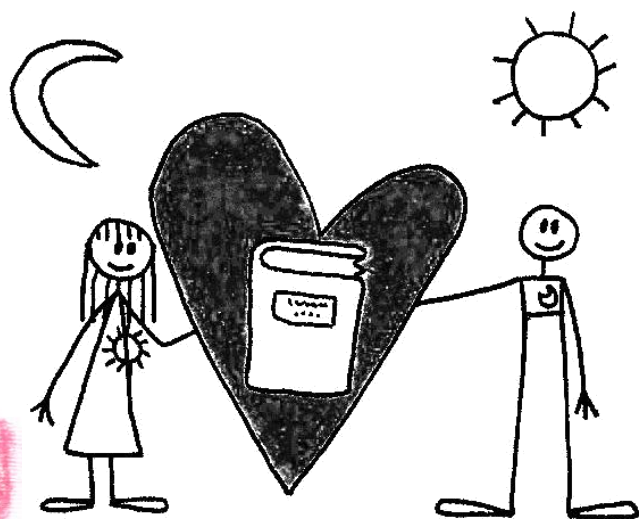
- همچنین کتاب هایی که برای این گروه ها انتخاب شده است، باید اضافه بر برآوردن نیازهای محلی و سنتی آن ها، دید خاصی در مورد ادبیات کودکان در منطقه و جهان به آن ها بدهد که از این قافله پیش رونده فاصله نداشته باشند و بتوانند همزمان بهترین آثاری را که در این زمینه تولید می شود، بخوانند.

- در این گروه سنی می توان کتاب هایی با تصویرهای پیچیده تر را که در سال های خردسالی از آن پرهیز می شد استفاده کرد، با این شرط که مروجان و کتابداران درباره تکنیک های نقاشی و تصویرسازی به این گروه های سنی توضیحات مفید بدهند که سبب رشد درک تصویری آن ها شود.

- در کل باید گفت، تجربه و مهارت کار با این گروه از کودکان در مناطق دورافتاده به مروجان و کتابداران یادآوری می کند که سختی های این کار را پیش از شروع آن در نظر داشته باشند، زیرا استمرار در این کار است که می تواند تحولات فرهنگی را در بلند مدت در یک جامعه شکل دهد.

نوشته طاهره فراهانی

خاطره‌ها و تجربه‌ها

سفر به سرزمین کردها

مقدمه: بعد از برگزاری دوره آموزش کتابداران در سنندج و تشکیل کارگاه گزارش نویسی، قرار شد کتابداران عزیز، گزارش سفرشان را به سنندج برایمان بفرستند. به ترتیبی که گزارش ها به دستمان می رسد، آن ها را در «پیک کتابدار» و «پیک توسعه» می آوریم.

همیشه سفر کردن برای همه انسان ها هیجان انگیز و مسرت بخش بوده و هست، مخصوصاً سفر به سرزمینی که از نظر جغرافیایی، فرهنگی و آداب و رسوم، با منطقه ما تفاوت های بسیار دارد، زیباتر خواهد بود. اما این سفر با اضطراب همراه بود، چون دوستم زینب بچه شش ماهه اش «سام کوچولو» را به امانت نزد پدر و مادرش گذاشت و دلتنگی این تنهایی تا آخر سفر با ما همراه بود.

شب بارانی تابستانی از ترمینال آمل به طرف تهران حرکت کردیم و چهار ساعت بعد به میدان آزادی رسیدیم، شب تهران شکوه و زیبایی خاصی دارد که با روز دود گرفته اش زمین تا آسمان فرق می کند. ساعتی در ترمینال غرب معطل شدیم تا سرانجام ساعت ۱۱ به طرف سنندج حرکت کردیم. راه طولانی سنندج فضایی متفاوت با آنچه که قبلاً دیده بودم داشت، هرچه به کردستان نزدیک می شدیم کوههای لخت و عریان حاصل خیز به ما لبخند می زد و به ما از فردایی روشن سخن می گفت، فضای ماشین سرشار از شادی و صحبت بود که خستگی راه را از ما گرفت تا سرانجام اتفاق زیبای رسیدن فرارسید و به اردوگاه سلیمان خاطر رسیدیم. معمولاً وقتی به یک جای جدیدی می روی اول دور و برت را خوب برانداز می کنی. من هم از این امر مستثنی نبودم، دور تا دورم را خوب نگاه کردم که کوه های نورانی توجه مرا به خودش جلب کرد، بعد وقتی خوب توجه کردم، دیدم خانه های روشن هم وطنان سنندجی من است که به صورت پله ای تا بالای کوه امتداد داشت و باز دیدم و فهمیدم که این شهر زیبا میان چند کوه محاصره شده است و من این همه زیبایی را بارها و بارها از پنجره اتاقم دیدم و لذت بردم و چنان شد که کارگاه آموزشی ما در روز بعد با معارفه آغاز به کار کرد، همه بودند، کتابداران جوان، مسئولان کانون توسعه، حتی محمد مصطفی کوچک

ترین عضو کلاس ما هم حضور داشت. در کلاس ما بحث های مختلف مطرح شد، موضوعات مختلفی مثل خلاقیت، قوانین کارگاه ویژگی های انسان خلاق، بارش فکری، بازی های فکری، کارگاه، کامپیوتر که در روستای باباریز برگزار شد و گزارش نویسی که در روز آخر توسط آقای خاکی نژاد آموزش داده شده است. معمولاً اکثر کلاس هایی که در طول تحصیل رفتیم خشک و یک طرفه بود. استاد می آمد صحبت می کرد و می رفت، اما این کلاس با همه کلاس های دیگر فرق داشت، علاوه بر چیدمان صندلی ها، مدرسان محترم مثل آقای متوی، خانم حسینی، خانم سعیدی، آقای خاکی نژاد، مهندس سوادکوهی، خانم منجری و خانم همایونی، با سؤال و پرسش و برقراری رابطه نزدیک و فضای شاد و با طراوتی در کارگاه ایجاد کردند که قابل مقایسه با کلاس هایی که تا الان برای ما برگزار شده بود نبود و من از همه این کارگاه ها آموختم و یاد گرفتم که هر آمدنی را رفتنی است و این بار هم باید از سنندج و سالن شهید سلیمان خاطر و همه دوستان و همکاران ما که از گوشه گوشه ایران بزرگ و از فرهنگ ها و قومیت ها مختلف بودند دل کند و فقط خاطره خوش شب و روزهایی که با هم نشستیم، با هم غذا خوردیم، با هم خواندیم و با هم به رشد و بالندگی رسیدیم را در گوشه ای از ذهنمان جای دهیم و برای ترویج کتاب و کتاب خوانی همه تلاش و عزممان را جزم کنیم و در این راه هیچ کوتاهی نکنیم.

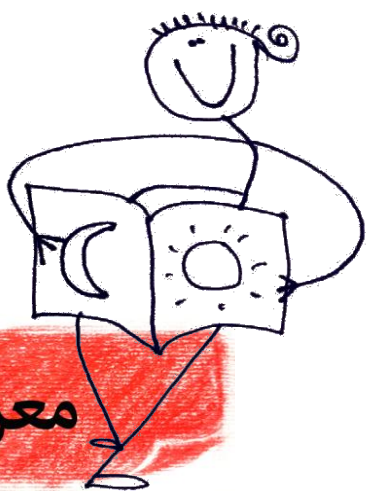
به امید آن روز

یاد باد آن روزگاران یاد باد

مریم اسماعیلی

کتابدار کتابخانه

روستای اجبار کلا - آمل

معرفی کتاب

معرفی کتاب

مغز و آموزش، اریک جنسن، مترجمان: لیلی محمد حسین و سپیده رضوی، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۸۳

مغز دستگاهی پیچیده است که کارکرد آن هنوز از بسیاری جهات برای دانشمندان به صورت معمایی باقی مانده است. علم عصب (Neuroscience) که علمی میان رشته ای و نسبتاً جدید است، به مدد فناوری های پیشرفته امروزی پاسخ پرسش های بسیاری در این زمینه را یافته است. نویسنده در فصل اول کتاب، پس از مروری بر الگوهای آموزشی از دوران فئودالیت تا نیمه های قرن بیستم، آموزش از دید علم عصب را چنین معرفی می کند:

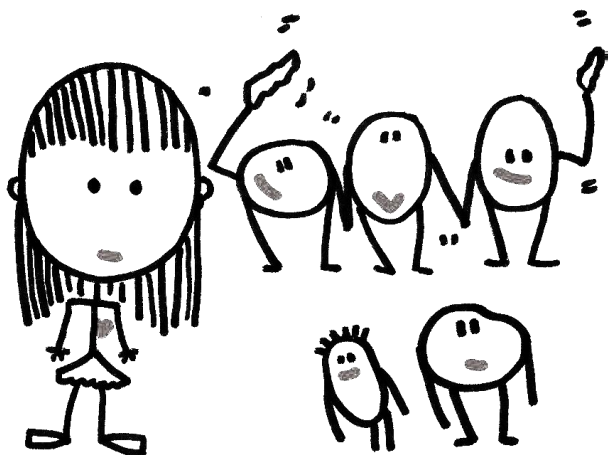
«اخیراً الگویی جدید در حال شکل گیری است که تاریخ شروع آن، دودهمه آخر قرن بیستم ثبت شده است. فناوری راه را برای این تغییرالگو باز کرد؛ این تغییر الگو چگونگی تفکر، زندگی و یادگیری ما را تحت الشعاع قرار داد. در دهه های هفتاد، هشتاد و نود، با شکوفایی عصر اطلاعات عباراتی مطرح شدند و به روند فکری آن زمان راه یافتند؛ عباراتی چون "یادگیری" و "یادگیری شتاب یافته". اسکنرهای مغز مانند MRI و PET راه های جدیدی برای درک و مشاهده درون مغز را در اختیار ما نهادند. برای نخستین بار در تاریخ، توانستیم مغز انسان زنده را تحلیل کنیم و شاخه جدیدی از "علم درونی" شکوفا شد: علم عصب که رویکردی مهیج و میان رشته ای درباره مسائل مربوط به مغز به شمار می رود.»

این علم به پرسش هایی از این دست پاسخ می دهد:

- از دیدگاه زیست شناختی، آیا می توان انتظار داشت که توجه دانش آموز به مدت طولانی جلب شود؟
- آیا واقعاً دانش آموزان چیزی را که می آموزند، فراموش می کنند یا این ما هستیم که به اشتباه از آنان می خواهیم که اطلاعاتشان را به یاد بیاورند؟
- وقتی دانش آموزان در فعالیت های جسمانی شرکت می کنند، چه مزایای شگفت انگیزی در یادگیری عمومی آنان پدید می آید؟

پاسخ به این گونه پرسش ها براساس مشاهدات درونی مغز، ریشه های زیست شناختی بسیاری از مشکلات آموزشی چون عدم توجه، حافظه ضعیف، خشونت و بدرفتاری در کلاس را آشکار می سازد و بر بسیاری از اعتقادات آموزش سنتی خط بطلان می کشد.

به یاد دوست

یادی از یار مهربان کودکان

خانم دکتر نگار تقوی، انسان والائی که عشق به کودکان به ویژه کودکان آسیب دیده در وجودش ریشه داشت و تلاش در بهتر کردن زندگی آنان را هدف خود قرار داده بود. طی سال های زندگی کوتاه ولی پربار خود علاوه بر کمک های مالی از کلیه امکانات داروخانه خود همواره در اهداء بسته های وسایل بهداشتی و دارو برای کودکان و نوجوانان در کانون اصلاح و تربیت و کودکان روستاهای محروم پیشگام بود. او هنرمندی با احساس لطیف مادری بود و در هنر نقاشی آثار زیبایی از خود به یادگار گذاشته است.

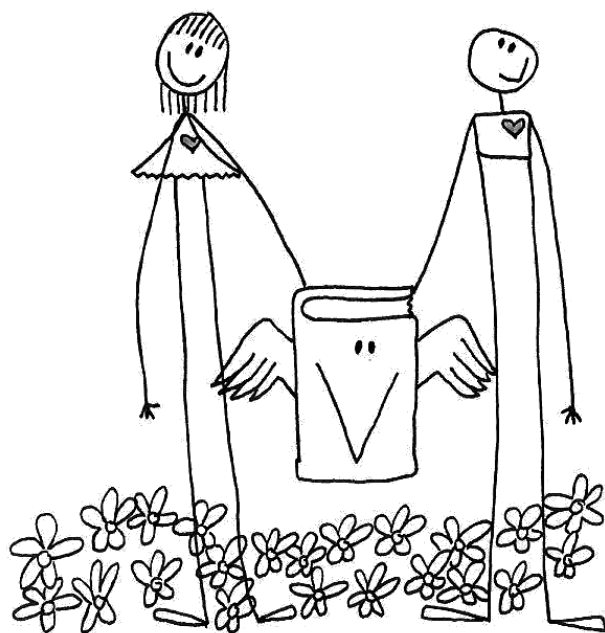
کانون توسعه فرهنگی کودکان از حمایت های سرکار خانم تقوی مادر ارجمند ایشان نیز همیشه بهره مند شده است. یاد دختر عزیزشان را گرامی می داریم.

جناب آقای دکتر فرزانه فر

عضو هیئت مدیره کانون توسعه فرهنگی کودکان

درگذشت سرکار خانم کرملو خواهر گرامی شما و آموزشیار و حامی مهربان کودکان روستاهای محروم را تسلیت می گوئیم.

سپاسگزاری

اسامی آموزشیاران و افرادی که کمک های نقدی و غیر نقدی کرده اند:

بهمن پوراصلانی	تارا میراسکندری	هومن خلیل پور
مهندس فرهنگ فنایی	مهرک حائری	حمیرا اصلانی
زهره تهیدست	سعیده مدرسی	فریبا اصلانی
زهره افطسی	ساناز حائری	مهندس حسین همایونی
فرحناز وکیلی	مریم محمدیان	زلیخا محبوبی
خانواده روانشاد (جناب	زهره ضغامیان	المیرا آزادگان جواد کریمی
آقای پوراصلانی)	منیر همایونی	سحر مدرسی
خانواده روانشاد (سرکار	خانم زندیه	امیر مدرسی
خانم پوراصلانی)	سعید یوسفی	فرشته مدرسی
خانم گیتی نژاد	تاجی حسینی	کثری حائری
خانواده روانشاد خانم وزیری	اختر حسینی	آقای سلطانی
شیدا رنجبر	سورنا محمدی	دکتر تاری وردیان (انجمن
مهندس آرمین آذر مهر	رضا گرک نراقی	حمایت از حقوق کودکان)
مسعود شهبازی	صدیقه افشار	خانم حاجیان پور
دکتر محمود مصدق	مهین قاسمی	فرناز منجزی
طاهره فراهانی	محبوبه نجف خانی	اعظم محبوبی
فرمهر منجزی	نگار توسلیان	مریم حسین زاده
رضا خاکی نژاد	مانی میرزاپور	مهسا صدیق
لی لی میراسکندری	نگار محمدیان	نسرين صدیق
روانشاد خانم آموزگار فرد	فرنگیس باوری	حشمت مطاع
ملک تاج پوراصلانی	پریا ملک نیا	خانم اصلی

**و با سپاس ویژه از بزرگوارانی که طبق تعهد سالانه در سرموعد
ما را از کمک مالی خود بهره مند کردند:**

خانم ها: دکتر فروزان یزدانیان، دکتر زهرا وزیری، دکتر فریده روشنعلی، دکتر
میرزایی، دکتر مستانه مهرتاش، دکتر ساحره سعیدی، مریم ساوجی
و آقای دکتر ناعمی

کانون توسعه فرهنگی کودکان

شماره ثبت: ۱۵۳۱۱

با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی